

‘ગઝલવીશ્વ’

વલી ગુજરાતી ગઝલકેન્દ્રનું ત્રૈમાસીક

વર્ષ : ૧ • અંક : એક • માર્ચ : ૨૦૦૭

:સંપાદક:

રાજેશ વ્યાસ ‘મીસ્કીન્’ • અંકીત ત્રીવેદી

◆
-અંકીત ત્રીવેદી-

ઉઘાડા બારણે થડકો થઈને કઈ રીતે આવી?
તને કહું છું જુનો લહેકો થઈને કઈ રીતે આવી?
તું તો અજવાળું માફકસરનું પીરસતી રહી કાયમ,
દીવાની વાટ તું ભડકો થઈને કઈ રીતે આવી?
ભુલાયેલી ઘણીયે સાંજને પુછું છું રસ્તા પર,
નર્ચા વરસાદમાં તડકો થઈને કઈ રીતે આવી?
તને દરરોજ જોઉં છું સતત મારા ઉપર હસતાં,
ઉઘાસી આજ ઉમળકો થઈને કઈ રીતે આવી?
પીડા તો છે પીડા જેવી ને એના ભાગ્યમાં ડુમ્બો,
ગઝલમાં આવી તો ટહુકો થઈને કઈ રીતે આવી?

પાન : ૨૫

◆
-બલીલ ધનતેજવી-

સ્થીર જળ સાથે અટક્યાળા ન કર,
કાંકરા નાખીને કુંડાળાં ન કર.
લોક દીવાળી ભલે ને ઉજવે,
પેટ બાળીને તું અજવાળાં ન કર.
આજથી ગણ આવનારી કાલને,
પાછલાં વર્ષોના સરવાળા ન કર !
ક્યાંક પથ્થર ફેંકવાનું મન થશે,
ઈંટને તોડીને ઢેખાળા ન કર.
થઈ શકે તો રુબરુ આવીને મળ,
ઉઘમાં આવીને ગોટાળા ન કર.
છે કવીતાઓ બધી મોઢે મને,
મારી મીલકતનાં તું રખવાળાં ન કર.

પાન : ૩૩

◆
-મુકેશ જોશી-

પાનખરોમાં પાન ખરે ને, ઝાડનો આખો વાન ખરે ને, ત્યારે સાલું લાગી આવે,
જંગલને બાઝીને બેઠું, વ્હાલકડું એકાંત ખરે ને, ત્યારે સાલું લાગી આવે.
વર્ષોથી પર્વત ચઢનારા માણસની ચારેબાજુ હો ખાઈ ખાઈ ને ઉડી ખીણો,
એક જ ડગલું બાકી હો ને અંતે એનું ધ્યાન ચળે ને, ત્યારે સાલું લાગી આવે.

સામેની ફુટપાથ ઉપર સુતાં હો બાળક ભુખ્યાં પેટે આંસુ પીને ઉના શ્વાસે,
સામેની ફુટપાથે કોઈ હોટલ આલીશાન મળે ને, ત્યારે સાલું લાગી આવે.
તમે હોવ મશ્તાક, તમારી તલવારો પર, દુશ્મનને પડકારી લાવો રણની વચ્ચે,
હાથ જરા સરકાવો પાછળ, સાવ જ ખાલી મ્યાન મળે ને, ત્યારે સાલું લાગી આવે.

પાન : ૬૨

◆
-રઈશ મનીઆર-

ગોપીત રહે કદી, કદી સાક્ષાત્ હોય છે,
મારી ગઝલમાં તારી રજુઆત હોય છે.
ફરીયાદ લઈને આવું છું હું તારે આંગણે,
નીકળે જે કંઠમાંથી કબુલાત હોય છે.
લાગે છે જ્યારે કંઈ જ જીવનમાં બચ્યું નથી,
જીવનની એ નવી જ શરુઆત હોય છે.
આપી દે એક વાર...આ જીવન, એ આપનાર,
બાકીની જીંદગી તો વસુલાત હોય છે.
દરીયો જ શાંત હોય એ પુરતું નથી 'રઈશ',
ક્યારેક માત્ર નાવમાં ઉત્પાત હોય છે.

પાન : ૬૩

◆
-રતીલાલ 'અનીલ'-

શહેરોમાં રહે છે, જંગલોમાં જાય છે રસ્તો,
કહીં સંસાર માંડે, ક્યાંક સાધુ થાય છે રસ્તો !
અહીંથી સાવ સીધો ને સીધો આ જાય છે રસ્તો,
તમારા ધામ પાસે કેટલો વંકાય છે રસ્તો !
નથી પડતાં કદમ, તારા મીલન માટે નથી પડતાં;
વીના વાંકે બીચારો વીધમાં નીંદાય છે રસ્તો !
પ્રણયના પંથ પર ક્યારેક લહેરાતો હતો પાલવ,
નજર સામે હવે મૃગજળ રુપે દેખાય છે રસ્તો !
નહીંતર ખીણમાં એ સોંસરો આવી નહીં પડતે,
મુસાફરને શું દેવો દોષ, ઠોકર ખાય છે રસ્તો !
મુસાફર નહીં, નદીમાં એ ન હુબી જાય તે માટે,
બને છે પુલ, સામે પાર પહોંચી જાય છે રસ્તો !
હું ઈશ્વરની કને તો ક્યારનો પહોંચી ગયો હોતે,
અરે, આ મારાં ચરણોમાં બહુ અટવાય છે રસ્તો !

પાન : ૬૬

◆
-રાજેશ વ્યાસ 'મીસ્કીન્'-

તારું કશું ન હોય તો છોડીને આવ તું,
તારું જ બધું હોય તો છોડી બતાવ તું.

અજવાળું જેને ઓરડે તારા જ નામનું,
હું એ જ ઘર છું એ જ ભલે ને ન આવ તું.
પહેર્યું છે એય તું જ છે ઓઢ્યું છે એય તું,
મારો દરેક શબ્દ તું મારો સ્વભાવ તું.
સાકરની જેમ ઓગળી જઈશ હુંય પણ,
છલકાતો કટોરો ભલેને મોકલાવ તું.
'મીસ્કીન્' સાત દરીયા કરી પાર એ મળે,
એ રેખા હથેળીમાં નથી તો પડાવ તું.

પાન : ૭૦

◆
-સૌમ્ય જોશી-

ઠોકરની સાથે નામ તુજ લેવાય છે ઈશ્વર,
તું કેવો અકસ્માતથી સર્જાય છે ઈશ્વર.
હેઠી મુકાશે હાથ ને ભેગા થશે પછી જ,
કોશીષ જ્યાં પતે ત્યાં જ શરુ થાય છે ઈશ્વર.
જો દુર પેલી વસ્તીમાં ભુખ્યાં છે ભુલકાં,
લાગે છે તને દુરનાં ચશમાંય છે ઈશ્વર.
કે'છે તું પેલા મંદીરે છે હાજરાહજુર,
તું પણ શું ચકાચૌંધથી અંજાય છે ઈશ્વર !
થોડાં જગતનાં આંસુઓ, થોડા મરીઝના શે'ર,
લાવ્યો છું જુદી પ્રાર્થના, સંભળાય છે ઈશ્વર?
એનામાં હુંય માનતો થઈ જાઉં છું ત્યારે,
મારામાં જ્યારે માનતો થઈ જાય છે ઈશ્વર.

પાન : ૭૮

◆
-હીતેન આનંદપરા-

બધું જલદી શીખવવાના તારા આયાસ રહેવા દે,
એ બાળક છે એના ખુલ્લાપણાના શ્વાસ રહેવા દે.
પ્રસંગો પર પ્રસંગો એ રીતે બનતા ગયા છે દોસ્ત,
કે હરદમ થાય માણસજાત પર વૌશ્વાસ રહેવા દે.
વધારે હોય પૈસો યાર, તો માણસને ઉભા કર,
તું ઈશ્વરનાં નવાં મંદીર, નવાં આવાસ રહેવા દે.
મને પામે જો વીસ્મયથી હું પળમાં ઉભરી આવું,
ગણીતની જેમ મારો અટપટો અભ્યાસ રહેવા દે.
જરા તું દોસ્તોની ખાનદાનીનો મલાજો કર,
બધાની હાજરીમાં એમનો ઉપહાસ રહેવા દે.
તને પુછ્યું છે તારું નામ, ખાલી નામ બોલી દે,
તું તારાં સાત કુળનો વૈભવી ઈતીહાસ રહેવા દે.

પરમ તૃપ્તી, પરમ સંતોષ, તારા કામની વસ્તુ,
હું શાયર છું, તું મારા માટે થોડી ધ્યાસ રહેવા દે.

પાન: ૮૬

ગુજરાતના ઉર્દુ શાયર 'વલી(મોહમદ વલીયુલ્લાહ શરીફ મોહમદ અલવી)ગુજરાતી', સુફી સંતના વંશજ હતા અને તેઓ અગીયારમી સદી (હીજરી)ના પુર્વાર્ધમાં અમદાવાદમાં જન્મ્યા હતા. તેમની સ્મૃતિમાં, ગુજરાત રાજ્ય સરકારે સ્થાપેલા 'વલી ગુજરાતી ગઝલકેન્દ્ર'ના ઉપક્રમે ગઝલના સર્વાંગીણ વીકાસ માટે કરવા ધારેલી પ્રવૃત્તિઓમાં આ 'ગઝલવીશ્વ' ત્રૈમાસીકનું પ્રકાશન પણ એક અતીમહત્વની પ્રવૃત્તિ છે.

રાજેશ વ્યાસ 'મીસ્કીન્' અને અંકીત ત્રીવેદીના સક્ષમ હસ્તે સંપાદીત થયેલા આ સામયીકના પ્રથમ અંકે જ ગઝલરસીયા સૌ વાયકોને ભારે આનંદ આપી તેમની અપેક્ષાઓને ઉશ્કેરી છે.

'ગઝલવીશ્વ'ના પ્રથમ અંકને 'અંક' તો કહેવો પડે એટલે; બાકી એ એક 'ગઝલ-પુસ્તક'થીય ઉંચી કક્ષાની સામગ્રીથી સભર છે. ૧૩૬ પાનનું એ 'પુસ્તક', એક સો જેટલા નામી-અનામી, વીદ્યમાન-અવીદ્યમાન ગઝલકારોની ગઝલ, ચાર આર્ટ પેપર ઉપર શાયરોનાં ચીત્રો અને તેમના 'હસ્તાક્ષર'...

'પ્રસ્તાવના'માં સાબીર વટવાનો ગઝલસંગ્રહ 'ધુજતી ધ્યાલી' ● ઉમાશંકર જોશી,

'આમુખ'માં 'મધુવન'ના સંપાદન પ્રસંગે ● હરીન્દ્ર દવે,

'સંસ્મરણ'માં 'સફરના સાથી' ● આસીમ રાંદેરી અને રતીલાલ 'અનીલ',

'છંદશાસ્ત્ર'માં 'અરબી પીંગશ વીશે' ● નસીમ,

'મુલાકાત'માં 'આઠો જામ ખુમારી'ના સર્જક ● વીનોદ જોશી,

'અવલોકન'માં 'અંતર્મુખના ઉદ્દગાર' ● રતીલાલ જોગી

વગેરે વીભાગોની મુલ્યવાન સામગ્રીથી છલોછલ અને સમૃદ્ધ બન્યો છે.

ખુબીની વાત એ છે કે વર્ષના આવા ચાર અંકો આપનાર સામયીકનું વાર્ષીક લવાજમ માત્ર રુપીયા ૪૦(ચાળીસ) અને વીદેશમાં રુપીયા ૫૦૦(પાંચ સો) છે ! ગઝલ રસીયાઓની લાંબા સમયની તરસ આમ વાજબી કરતાંય ઓછા દામે છીપાતાં બન્ને સંપાદકો, પોતાના સંપાદકીયમાં માનનીય મુખ્ય મંત્રીશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીનો આભાર માની તેમની સાહીત્યપ્રીતીને અભીનંદે છે. ઉપરોક્ત ગઝલો, સંપાદકોની પરવાનગીથી અને અકાદમીના ઋણ સહીત સાભાર અહીં પ્રસ્તુત કરી છે...

---ઉત્તમ ગજજર(સુરત) અને બળવંત પટેલ (ગાંધીનગર)

લવાજમ મોકલવાનું સરનામું : શ્રી. વરદરાજ પંડીત, સભ્યસચીવ, 'વલી ગુજરાતી ગઝલકેન્દ્ર', ગુજરાત સાહીત્ય અકાદમી, જુનું વીધાનસભા ભવન, સેક્ટર-૧૭, ગાંધીનગર-382 017

સાહીત્ય કૃતીઓ મોકલવાનું સરનામું : શ્રી. રાજેશ વ્યાસ 'મીસ્કીન્', ૧- સરસ્વતી સોસાયટી, પાલડી, અમદાવાદ-380 007: ઈમેઈલ : ghazalsamrat@hotmail.com મોબાઈલ ફોન : 94265 94939

શ્રી. અંકીત ત્રીવેદી, 701-સાંઈ સન્નીધી, જી.બી.શાહ કોલેજ સામે, વાસણા બસ સ્ટન્ડ પાસે, વાસણા, અમદાવાદ-380 007 : મોબાઈલ ફોન: 93749 86869

ઈમેઈલ : ghazalsamrat@hotmail.com

'ઉઝાજોડણી'માં અને 'વીજયા' ફોન્ટમાં અક્ષરંકન : uttamgajjar@hotmail.com

'સન્ડે ઈ-મહેફીલ' -- વર્ષ : ત્રીજું -- અંક : 104 -- June 3, 2007

માત્ર પંદર માસના ગાળામાં 3,16,000 જેટલા ભાષાપ્રેમીઓએ અત્યાર સુધીમાં <http://www.gujaratilexicon.com> લેક્સીકોનની મુલાકાત લીધી. આપને પણ લેક્સીકોનની આ નવી interfaceની મુલાકાત લેવાનું નીમંત્રણ છે.

આપ સૌના સહયોગ થકી સન્ડે ઈ-મહેફીલના 5400 જેટલા વાચકો થયા અને રોજરોજ નવાં નામો ઉમેરાતાં જાય છે એ પુરવાર કરે છે કે, દેશવીદેશમાં ગુજરાતી વાચનના રસીયા બહુ મોટી સંખ્યામાં છે જ...

સૌનો આભાર..અમારી સન્ડે ઈ-મહેફીલની અત્યાર સુધીની જુની સઘળી પીડીએફ ફાઈલો અમારી વેબસાઈટ <http://gujaratilexicon.com/index.php?action=downloadSeM>

પરથી સરળતાથી ડાઉનલોડ થઈ શકશે. આ જ વેબ સાઈટ પરથી લેક્સીકોન અને શ્રી વીપુલ કલ્યાણી તરફથી લંડનથી પ્રકાશીત થતા ઓપીનીયનની અને શ્રી. પ્રવીણ વાઘાણી (મેલ્બોર્ન-ઓસ્ટ્રેલીયા) તરફથી પ્રકાશીત થતા 'માતૃભાષા' માસીકોની મુલાકાતે પણ જઈ શકાશે..

તળગુજરાતથી દુર, દરીયાપાર વસવા છતાં ગુજરાતી સાહીત્યની સાધના કરતા સર્જકોની કૃતીઓની 'સન્ડે ઈ-મહેફીલ'ના સંપાદનની સઘળી જવાબદારી સ્નેહી શ્રી. હરનીશભાઈ જાનીએ સહર્ષ સ્વીકારી છે. સૌ સાહીત્યસર્જકોનો અને ભાઈ હરનીશ જાનીનો ખુબ ખુબ આભાર..

વીદેશવાસી સર્જકમીત્રોને પોતાની કૃતી હરનીશભાઈને જ મોકલવા વીનંતી.

Address:

Harnish Jani, 4, Pleasant Drive, **Yardville - NJ - 08620 - USA**
eMail : harnish5@yahoo.com

'ભારતની ઉર્દુ અને હીન્દી સીવાયની ભાષાઓમાં ગઝલની રચનાને વધારે અનુકુળ બને, એના વજનને વધારે જાળવીને શોભાવી શકે એવી બીજી કોઈ ભાષા હોય તો તે ગુજરાતી છે. ઉર્દુ શૈલીની ગઝલરચનાને ખીલતી જાળવી રાખનાર કોઈ સાહીત્ય હોય તો તે ગુજરાતી છે.'

-રામપ્રસાદ બક્ષી,

નસીમના 'ધુપદાન' સંગ્રહની પ્રસ્તાવનામાંથી

(‘ગઝલવીશ્વ’ના સંપાદકોના ‘સંપાદકીય’માંથી સાભાર...પાન : ૪)

'ઉત્તામગજારી'માં અને 'વીજ્યા' ફોન્ટમાં અક્ષરાંકન : uttamgajjar@hotmail.com

'સન્ડે ઈ-મહેફીલ' -- વર્ષ : ત્રીજું -- અંક : 104 -- June 3, 2007

